

АДКРЫЦЦЁ КАНФЕРЭНЦЫ

*Дзмітрый Яцкевіч,
дырэктар установы «Дзяржаўны музей
гісторыі беларускай літаратуры»,
намеснік старшыні Фонда братоў Гарэцкіх*

Добры дзень, шаноўныя калегі, госці!

Вельмі прыемна адчыняць юбілейныя XXV Гарэцкія чытанні ў нас, у Музеі гісторыі беларускай літаратуры. Я не займаўся вывучэннем творчасці Максіма Гарэцкага, але тыя дваццаць чатыры кнігі па выніках Гарэцкіх чытанняў, якія ёсць, сведчаць аб тым, што нам яшчэ працаваць і працаваць. І, каб вывучыць тыя пытанні, якія закранулі Максім Гарэцкі і Гаўрыла Гарэцкі, хопіць нам і застанеца яшчэ нашым унукам. Таму спадзяюся, што традыцыя Гарэцкіх чытанняў працягнеца ў нашым музеі, яны набудуць і другое, і трэцяе дыханне, і мне б вельмі хацелася, каб яны праходзілі значна шырэй – на міжнародным узроўні. Мы спрабавалі гэта зрабіць і, думаю, мы гэта навярстаем.

На сённяшні дзень разнастайнасць талентаў братоў Гарэцкіх дае нам вельмі цікавую нагоду для роздуму, любові да Бацькаўшчыны. Кожны раз са здзіўленнем глядзіш на нашых суайчыннікаў, якія значна раней, чым іншыя класікі сусветнага значэння, пісалі свае творы: наш «беларускі Рэмарк» Максім Гарэцкі на два гады раней за славутага нямецкага прадстаўніка «страчанага пакалення» напісаў падобны раман (або «пісаў падобныя творы»), Язэп Драздовіч на дзесяць год раней за Рэрыха маляваў падобныя карціны... Гэта ўсё яшчэ раз падкрэслівае значнасць іх спадчыны. І тое, што сёння ў рэпертуары Купалаўскага тэатра ідуць «Дзве душы», якія з'яўляюцца сапраўдным шэдэўрам тэатральнага мастацтва і паказваюць на тым пераломе – пераломе стагоддзяў, пераломе рэвалюцыйным – нашу сітуацыю на Беларусі, як гэта адбывалася, яшчэ раз падкрэслівае тое, што мы ўсё слухна робім.

Адзіная праблема, якая на сённяшні дзень вельмі хвалюе нас і, я лічу, усіх – гэта праблема з музеем Максіма Гарэцкага ў в. Малая Багацькаўка. Ёсць меркаванне мсціслаўскіх і магілёўскіх абласных уладаў аб пераносе гэтага будынка музея ў Мсціслаў. Наша меркаванне грунтуецца на тым, што гэтага рабіць нельга, нягледзячы на стан будынка, таму што ў выніку мы не ведаем, што будзе з гэтым месцам, як яны разбіруць гэту хату і што будзе з гэтай літаратурнай мясцінай, мясцінай памяці Гарэцкіх. Таму, на маю думку, рабіць гэтага нельга. Адзінае, мне падаецца, трэба больш працаваць у накірунку папулярызацыі. Падаец-

ца, многія падзабылі, што такое Гарэцкі для нас. Сёння, рыхтуючыся да канферэнцыі, у мяне ўзнікла думка, чаму б нашаму музею не надаць імя Максіма Гарэцкага. Я лічу, нам трэба больш працаваць над папулярызаванай спадчыны Гарэцкага, папулярызаванай літаратурных мясцін, таго ж музея ў Малай Багацкаўцы, вазіць туды групы, каб гэта былі сур'ёзныя турыстычныя маршруты, каб усе хацелі з'ездзіць і даведацца аб тым, як жылі класікі нашай літаратуры.

У сувязі з гэтым у рамках канферэнцыі мы праводзім круглы стол, які адбудзецца заўтра ў Магілёве, дзе разам з мясцовымі ўладамі – абласнымі, гарадскімі, месціслаўскімі і бабруйскімі – будзе абмяркоўвацца гэта пытанне. Тут далучаецца яшчэ адна праблема, звязаная з музеем Алеся Адамовіча ў Глушы. Не зусім зразумелая пазіцыя магілёўскіх уладаў – адзін музей яны пераносяць, другі прапаноўваюць зрабіць нашым філіялам, каб мы заняліся і адкрылі на тым месцы, дзе жыла сям'я Адамовічаў, музей. Пазіцыя, мне падаецца, павінна быць аднолькавай. Таму мне б хацелася, каб па выніках працы нашай канферэнцыі, нашых чытанняў была прынятая рэзалюцыя, якую заўтра ад імя аргкамітэта мы маглі б агучыць на круглым stole, які адбудзецца ў Музеі гісторыі горада Магілёва ў будынку Магілёўскай ратушы.

Яшчэ раз вельмі рады ўсіх вітаць у нашым музеі, які стаў своеасаблівым родным домам для ўдзельнікаў Гарэцкіх чытанняў. Усім плённай працы! Давайце працаваць! І наступны юбілейны год – 125-годдзе з дня нараджэння Максіма Гарэцкага – пастараемся адсвяткаваць годна.